

Asia: VN/33963/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

Esityksessä kaavaillaan, että kotoutumis- ja lukutaitokoulutusta järjestettäisiin jatkossa vain työvoimakoulutuksena, jonka toteutumisesta vastaa Työllisyysalue. Samalla esitetään purettavaksi vapaan sivistystyön kotoutumiskoulutuksen ohjaus- ja valtiosuusjärjestelmä. Tässä vaihtoehdossa koulutuksen ulkopuolelle tulee jäämään koulutuksesta hyötyviä asiakasryhmiä. Esitys ei huomioi riittävästi syrjäseudulla asuvia ja/tai niitä joiden oma tilanne estää aktiivisen työnhaun. Esityksen mennessä läpi jää tasa-arvo toteutumatta.

Pohjoisessa Keski-Suomessa vapaan sivistystyön toteuttama koulutus on toteutunut pääasiassa lähiopetuksena. Lähiopetuksena koulutuksessa tulee luontaisesti enemmän vuorovaikutusta, jolloin hyötysuhde koulutuksesta on ollut parempi. Näillä koulutuksilla on myös pystytty keventämään ja vapauttamaan työllisyysalueen resursseja.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

Kotoutumisen edistämiseen kohdistuvat merkittävät säästöt herättävät huolta. Rahoituksen vähentäminen heikentää alueellista yhdenvertaisuutta, kun palvelujen laatu, saatavuus ja henkilökohtainen ohjaus vähenee. Rahoituksen keskittäminen ja leikkaukset lisää alueellisia eroja entisestään, sekä heikentää pienten ja haavoittuvien ryhmien palveluja. Säästöt ja mahdolliset leikkaukset tulee tehdä niin, että niissä otetaan huomioon myös pienet ja harvaan asutut alueet. Säästöt suomen kielen koulutukseen osoitetuissa varoissa ja kotoutumisen laskennallisissa korvauksissa vähentävät kuntien kykyä vastaanottaa maahanmuuttajia.

Kotoutumisen tavoitteet ja velvoittavuuden lisääminen

Hallituksen esitysluonnoksessa kotoutumislain muuttamiseksi korostetaan maahanmuuttajan velvollisuutta edistää omaa kotoutumistaan. Maahanmuuttajan tulee hakeutua ja osallistua kotoutumista edistäviin palveluihin, kuten kotoutumiskoulutukseen ja yhteiskuntaorientaatioon.

Tämä on kannatettava esitys. Yhteiskuntaorientaatioon tulisi päästä osallistumaan mahdollisimman pian maahantulon jälkeen oleskelulupastatuksesta riippumatta.

Alkuvaiheen palveluprosessin muutokset

Esityksessä ehdotetaan, että osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioon liittyvä alkuhaastattelu toteutettaisiin osana kotoutumissuunnitelman laadintaa. Tämä on yleinen käytäntö jo nykyisellään. Ehdotuksella ei siis ole toivottua tehostamisvaikutusta.

Muut huomiot

Esityksen tavoitteena on keventää kuntien tehtävää. Kuntien tehtäviin tehtävät vähennykset voivat olla kosmeettisia, eivätkä tosiallisesti vähennä työtehtäviä tai niihin tarvittavaa rahoitusta. Palvelutarpeet, asukkaat ja palveluiden yhteensovittamisen tarve eivät katoa, vaikka lakisääteisyys poistuisi. Kotoutumista edistävät toimenpiteet vastaavat kasvavaan tarpeeseen, tukevat kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan, eikä näistä voi vähentää resursseja tai rahoitusta.

Tiala Kati
Kyyjärven kunta